

Peccata minuta

Per a Nelson

JOAN Ollé

He vist les camises felices de **Mandela**, cordades fins a l'últim botó. He vist dues papallones voletejant sobre l'altar d'una església. He vist, amagat entre dues fulles d'agenda, el vuitè dia de la setmana. He vist com un home molt ric ingressava al banc 100.000 pastissos i es posava a negociar els interessos en bombons. He vist **Lauren Bacall** a *Casablanca* i m'he sentit envaït per un gran desig de viure una història

d'amor en blanc i negre. He vist al Museu del Prado com un visitant s'ha colat dins d'un quadro (i el vigilant de la sala no ha pogut fer res per impedir-ho). He vist els fils de niló dels quals pengen els núvols. He vist com uns noiets, amb cordills molt fins, es dedicaven a penjar peres dels oms. He vist dones que pujaven als terrats els dies plujosos a estendre roba seca i planxada. He vist un avi carregat de peluixos que acabava de guanyar en una tómbola. He vist un cotxet de nadó en un cementiri d'automòbils. He vist un parell de bisbes observant atentament un aparador de llenceria femenina i dues monges mirant una peixera plena de peixos de colors. He vist l'ou i la gallina llançant una mo-

neda en l'aire. He vist un nen insistint a fer un joc de màgia que no li sortia. He vist un exèrcit de terra, una pistola d'aigua, un molí de vent i una rosa de foc. He vist els bombers apagant un crepuscle. He vist unes ulleres de sol a sobre d'una tauleta de nit i unes ulleres de lluna a sota d'una tauleta de dia. He vist un jove devorant un llibre d'autoajuda sota l'Arc del Triomf. He vist com vaixells de guerra naufragaven en una llàgrima. He vist un niu d'orenetes en un quiròfan. He vist com l'home invisible es registrava amb un nom fals en un hotel en ruïnes situat en un país imaginari. He vist un pare carregar la seva ploma estilogràfica amb llet per poder-li escriure un sonet al seu fill que aca-

bava de néixer. He vist una persona cega acariciant amb la punta dels dits un mapamundi. He vist parelles construir-se casa seva als peus d'un volcà per poder celebrar d'aquesta manera cada nou dia. He vist un nen de fusta amb una poma a la mà fent el camí de l'escola. He vist una nena donant engrunes de pa als avions. He vist milions de xinesos menjant xocolata blanca mentre estaven escoltant *Angelitos negros*. M'he vist a mi mateix, vell i brut, demanant caritat i he passat de llarg. He vist hissar cerimoniosament draps bruts com si es tractés de banderes. He vist un gat que estava molt trist, perquè ja havia viscut sis vides. He vist **Jesucrist** caminar sobre les aigües, però a l'acostar-se només era un surfista. He vist la cara oculta de la Lluna. He vist els llums de Nadal i m'he posat a tremolar. ≡

Petit observatori

JOSEP MARIA Espinàs

La vida no és més que un batec

És una bona notícia: *Totes les farmàcies de Barcelona tindran un desfibril·lador contra els infarts*. És, més que res, un invent de no fa gaire. És un aparell que permet activar, en alguns casos, la funció d'un cor que ha deixat de funcionar correctament. Fins no fa gaire, no es podia lluitar eficaçment contra les aturades cardíaques. I és cert que amb aquest aparell la reanimació no està garantida, però en molts casos s'ha demostrat la seva eficàcia.

Ara es vol estendre l'existència de desfibril·ladors a les farmàcies. Això suposa un pas important en una campanya que es va iniciar als hospitals i, si no m'equivoco, s'anirà ampliant l'existència d'aquest recurs a diversos punts, especialment on hi ha una aglomeració més densa de persones.

L'extensió dels desfibril·ladors a les farmàcies suposa un pas important

L'actuació ràpida és molt important, i ha de ser correcta si es vol que sigui eficaç. La gran majoria de ciutadans desconeixem com s'ha d'actuar correctament amb l'aparell. Un vespre, sortint de Catalunya Ràdio, vaig veure una dona estirada a terra, al vestíbul, i dos sanitaris que intentaven reanimar-la amb una precisa i enèrgica pressió sobre el seu cos. La dona estava inconscient. Sempre recordaré aquesta escena. Vaig resistir la visió només un minut llarg. Sabia que el temps era decisiu, i em feia angúnia veure que un dels sanitaris s'aixecava com una confessió que l'esforç havia resultat inútil. Com explicava el diari, els desfibril·ladors són cada vegada més perfectes. Però hi ha un temps molt limitat per aconseguir la recuperació. I la sentència la dicta l'aparell, quan el cor no aconsegueix reaccionar a les descàrregues.

El cor viu gràcies a la seva capacitat de contracció regular. I penso que la vida és això: una sèrie de contraccions i d'expansions. Un desplegar-se i un recollir-se. Alternar el risc amb la prudència. Així vivim: bategant. ≡

ELS DISSABTES, CIÈNCIA

Talent català pel món

Des de fa anys, els nostres investigadors són uns magnífics ambaixadors del país

MANEL Esteller

Durant la meua primera setmana fent recerca als Estats Units, jo estava intentant adaptar-me a la nova vida i al laboratori, i llavors em van comunicar que el director del departament volia veure'm. Amb una certa precaució vaig anar al seu despatx, que en aquella època era una barreja d'encants i soc, i hi vaig entrar. Era un senyor baixet que s'havia format com a metge i investigador als estats de Carolina del Nord i Maryland. Mirant-me amb els seus ulls petits darrere d'una canosa barba, em preguntà suauement:

- Manel, tu ets català, ¿no?

- Sí..., vaig contestar sorprès.

Va fer un somriure i tot seguit va afegir: «L'únic català que he conegut va ser **Pau Casals** i no oblidaré el discurs que va pronunciar a l'ONU». (<http://www.youtube.com/watch?v=6KVX6fKxojk>). Aquell dia vaig comprendre nítidament la necessitat clara de tenir bons ambaixadors de la cultura i la ciència catalanes.

AVUIDIATENIM molts bons investigadors nascuts o formats a Catalunya que estan dispersats per tot el món. Uns per voluntat pròpia, però altres forçats per les circumstàncies. Un camí de la recerca de l'excel·lència professional més enllà de les nostres fronteres on van ser pioners el doctor **Josep Trueta** a la Universitat d'Oxford o el doc-

tor **Joan Oro** a la Universitat de Houston, però que en la darrera dècada ha anat augmentant de manera progressiva. Només l'obertura de grans centres d'investigació biomèdica d'una gran qualitat com l'Institut de Recerca Biomèdica (IRB) o el Centre de Regulació Genòmica (CRG) a principis de l'any 2000 van invertir momentàniament aquesta tendència, que ha tornat a produir-se en els últims temps.

La marca Barcelona encara continua sent atractiva per atreure certs investigadors, però hem de cuidar-la i acaronar-la amb les nostres màximes atencions perquè es mantingui. Els bons investigadors d'aquí ara estan en el mercat i des dels Estats Units, Alemanya i Suïssa els veuen com una presa fàcil. Com es diu popularment pescar en aigües tèrboles.

BÉ, UN COP fet el diagnòstic, i sense una vareta màgica que aportí solucions més enllà de reclamar una inversió decidida en recerca basada en la revisió objectiva dels investigadors com fan països de la grandària del nostre com poden ser Holanda, Dinamarca o Finlàndia, potser caldrà treure profit de la situació. Tots aquests grans investigadors als centres més prestigiosos del planeta tenen l'oportunitat de fer arribar els valors de Catalunya a persones, entitats i societats que desconeixen la nostra

FRANCINA CORTÉS

terra. Amb el seu magnífic treball des del laboratori o el despatx, ens col·loquen al mapa internacional, poden assessorar-nos com fer les coses millor a casa i ens faran sentir orgullosos.

Des dels oncològics clínics com el doctor **Josep Baselga** (Memorial Sloan-Kettering de Nova York), el doctor **Antoni Ribas** (MD Anderson de Houston) o el doctor **Joaquim Bellmunt** (Harvard, Boston) o patòlegs com el doctor **Carles Cordon-Cardó** (Mount Sinai Hospital de Nova York) o el doctor **Josep Costa** (Yale School of Medicine), fins a investigadors dels mecanismes del càncer com el doctor **Joan Massagué** (Memorial Sloan-Kettering de Nova York), el doctor **Àngel Peller** (New York University), el doctor **Jordi Barretina** (Novartis Institutes for Biomedical Research, Mas-

sachusetts) o el doctor **Salvador Macip** (Universitat de Leicester, Regne Unit). Des de la recerca cardiovascular com el doctor **Valentí Fuster** (Mount Sinai Hospital de Nova York) fins a l'estudi de la diferenciació cel·lular del doctor **Ariel Ruiz i Altaba** (Universitat de Ginebra, Suïssa). Diferents edats, diferents països i diferents trajectòries, però tots buscant els descobriments biomèdics de més impacte i aplicació. Són tots ambaixadors de la ciència catalana que hauran de buscar les necessàries complicitats internes i externes per poder explicar el tarannà del nostre poble.

TORNEM al discurs de **Pau Casals** a l'ONU: «Deixeu-me que us digui una cosa... jo sóc català. Catalunya és avui una regió d'Espanya, però ¿què ha estat Catalunya? Catalunya ha estat la nació més gran del món. Jo us n'explicaré el perquè. Catalunya va tenir el primer Parlament, molt abans que Anglaterra. Catalunya va tenir les primeres Nacions Unides: al segle XI totes les autoritats de Catalunya es van reunir en una ciutat de França -aleshores Catalunya- per parlar de pau, al segle XI... pau al món i contra, contra, contra les guerres, la inhumanitat de les guerres... Això és Catalunya».

Si a la defensa de la pau com a senyera del nostre ser, hi afegim la voluntat decidida de seguir apostant per la investigació i la innovació ja tenim tots una targeta de visita magnífica per poder anar pel món. Volem més **Pau Casals**. ≡

Metge. Institut de Recerca Biomèdica de Bellvitge.